

TORNJAK
(Tornjak)

POCHODZENIE : Bośnia i Hercegowina, Chorwacja.

DATA PUBLIKACJI OBOWIĄZUJĄCEGO WZORCA : 16.05.2007.

UŻYTKOWOŚĆ: Pilnowanie i obrona stad, pies stróżujący.

KLASYFIKACJA F.C.I. : Grupa 2 Pinczery, sznauclery, molosy i szwajcarskie psy do bydła.
Sekcja 2.2 Molosy typu górskiego.

Bez prób pracy.

KRÓTKI RYS HISTORYCZNY: Bazą dla odtworzenia niemal wymarłej rasy stały się genetycznie jednolite, archaiczne w typie psy pasterzy, odszukane w górskich rejonach Bośni-Hercegowiny i Chorwacji i przylegających do nich dolinach.

Dwie daty o historycznym znaczeniu to rok 1067 i 1374, kiedy to pisane dokumenty po raz pierwszy wspominają o istnieniu miejscowej rasy psów.

Badania nad pochodzeniem i współczesnym występowaniem rasy i pierwsze próby jej uratowania podjęte zostały równocześnie w rejonach, gdzie się zachowała, w roku 1972, a kontrolowana hodowla rozpoczęła się w roku 1978. Obecnie dość liczna już populacja składa się z psów, wyselekcjonowanych przez pokolenia w Bośni-Hercegowinie i Chorwacji.

WRAŻENIE OGÓLNE: Tornjak jest psem dużym, mocnym, proporcjonalnym i aktywnym. Sylwetka niemal kwadratowa, kośćiec nie jest ani lekki, ani ciężki i masywny. Wrażenie harmonii i siły tak w postawie, jak i w ruchu. Sierść długa i gęsta.

WAŻNE PROPORCJE:

Tułów prawie kwadratowy. Jego długość jest większa od wysokości nie więcej, jak o 8%.

Proporcja długości kufy do długości mózgowcowej jak 1 do 1.

ZACHOWANIE/TEMPERAMENT: Opanowany, przyjazny, odważny, posłuszny, inteligentny, pełen godności i pewności siebie. Waleczny w obronie pilnowanej własności, nieprzekupny i nieufny wobec obcych, swemu właścicielowi jest oddany i w jego obecności zachowuje się spokojnie, tak samo zachowuje się wobec osób dobrze znanych. Uczy się szybko, ma doskonałą pamięć, i chętnie wykonuje polecenia. Łatwo go szkolić.

GŁOWA:

Wydłużona. Kufa i mózgowcowca w proporcji 1 do 1.

MÓZGOCZASZKA:

Linie profile rozbieżne, łuki brwiowe lekko widoczne. Tylne części czaszki wydłużona i umiarkowanie szeroka, całe jej wierzchy płaskie. Guz potyliczny bardzo niewielki.

Stop: Lekko zaznaczony.

TRZEWIOWCZASZKA :

Nos: Duży, o dostatecznie szerokich nozdrzach, powinien być ciemno pigmentowany, pigmentacja odpowiada umaszczeniu, braki pigmentacji niedozwolone.

Kufa: Prostokątna. Grzbiet nosa idealnie prosty.

Wargi: Dobrze przylegające i ciemno pigmentowane.

Uzębienie: Szczęki mocne i długie, ścisły zgryz nożycowy, pełne uzębienie.

Oczy: Kształtu migdała, o przylegających powiekach, ciemne. Krawędzie powiek ciemno pigmentowane.

Uszy: Średniej wielkości, trójkątne, załamane i wiszące, noszone blisko policzków. Osadzone raczej wysoko, porośnięte krótszym włosiem.

SZYJA:

Średniej długości, mocna, noszona trochę nisko. Skóra przylegająca, długa, obfita sierść tworzy kryzę.

TUŁÓW:

Kłab: Umiarkowanie rozwinięty.

Grzbiet: Krótki, związany, średniej szerokości, prosty.

Lędźwie: Krótkie i umiarkowanie szerokie, nieco dłuższe u suk.

Zad: Średniej długości, szeroki i lekko opadający.

Klatka piersiowa: Bardzo pojemna, głęboka i szeroka, kształtu owalnego, nigdy beczkowata. Najniższy punkt mostka sięga co najmniej łokcia. Przedpiersie umiarkowanie zaznaczone.

Linia dolna: Brzuch dobrze umięśniony, linia dolna nie podkasana, tylko stopniowo wznosząca się ku tyłowi.

OGON: Długi, średnio wysoko osadzony, bardzo ruchliwy, w spoczynku zwisa, w ruchu jest zawsze wzniesiony powyżej grzbietu, co jest cechą charakterystyczną rasy. Obficie owłosiony, z pióropuszem.

KOŃCZYNY:

Mocne i dobrze kątownie.

KOŃCZYNY PRZEDNIE:

Mocne, z mocnym kośćcem i suchymi mięśniami. W postawie proste i równoległe.

Łopatka: Średniej długości, wyraźnie skośna. Kat w stawie barkowym około 120°.

Ramię: Umięśnione i mocne, prawie tak samo długie, jak łopatka.

Łokcie: Umiarkowanie blisko tułowia.

Podramię: Proste, dobrze umięśnione, o mocnym kośćcu.

Śródrezcze: Lekko nachylone.

Łapa: Palce wysklepione i zwarte. Pazury pigmentowane, pożądane ciemne. Opuszki grube, twarde i sprężyste, pożądane ciemne. Przednia łapa większa od tylnej.

KOŃCZYNY TYLNE

Mocne, proste i równoległe, dostatecznie kątownie, wyraźny staw kolanowy.

Udo: Mocne, szerokie, dobrze umięśnione.

Podudzie: Dobrze umięśnione, mocne, szerokie, tej samej długości, co udo.

Staw skokowy: Dość wysoki, mocny.

Śródstopie: Mocne.

Mogą występować wilcze pazury.

Łapa: Palce wysklepione i zwarte. Pazury pigmentowane, pożądane ciemne. Opuszki grube, twarde i sprężyste, pożądane ciemne.

CHODY:

Tornjak jest kłusakiem. Ruch harmonijny, swobodny, o długim kroku i mocnym napędzie kończyn tylnych. W ruchu grzbiet pozostaje prosty.

SKÓRA:

Gruba, przylegająca na całym ciele.

SZATA:

SIERŚĆ: Tornjak jest zasadniczo psem długowłosym, tylko w partii twarzowej głowy i na nogach włos jest krótki. Włos okrywowy długi, gęsty i prosty, najdłuższy na zadzie; na łopatkach i grzbiecie może być trochę falisty. Na kufie i partii twarzowej aż do wysokości uszu, nad uszami i na przednich stronach nóg i łap włos krótki. Obfita sierść na szyi tworzy kryzę, a na udach gęste i długie portki. U bogato owłosionych psów długa sierść także na tylnej stronie śródstopia. Sierść na ogonie bardzo długa. Podszerstek zimną długi, bardzo gęsty, wełnisty. Sierść jest gruba i gęsta, nie powinna rozdzielać się na grzbiecie.

MAŚĆ: Tornjak jest psem łaciatym; łaty wyraźnie odgraniczone, w rozmaitych jednolitych kolorach.

Barwą dominująca jest zazwyczaj biała. Zdarzają się psy o umaszczeniu płaszczywym, gdzie biel ograniczona jest do szyi, głowy i kończyn, a także psy prawie białe, z niewielkimi łatami.

WIELKOŚĆ:

Wysokość w kłębie:	Psy:	65 - 70 cm
	Suki:	60 - 65 cm
		Tolerancja +/- 2cm

WADY: Wszelkie odchylenia od podanego wzorca powinny być uznane za wady i oceniane w zależności

od stopnia nasilenia i wpływu na zdrowie i sprawność psa.

- Kośćciec zbyt lekki lub zbyt ciężki.
- Głowa zbyt delikatna lub nieszlachetna.
- Wady uszu (osadzenie, wielkość, owłosienie) .
- Zgryz cęgowy.
- Brak 2 x P2, 2 x P3, albo więcej niż 2x P1.
- Zbyt długi grzbiet.
- Grzbiet wypukły lub zapadnięty.
- Wyraźne przebudowanie.
- Złe kątownie.
- Łokcie wykręcone na zewnątrz albo do wewnątrz.
- Ogon leżący na grzbiecie
- Ogon słabo owłosiony.
- Nie dość długa sierść.
- Ciemna maska.
- Słabe łapy.

WADY DYSKWALIFIKUJĄCE:

- Agresja lub wyraźna lęklivość.
- Brak typu rasowego.
- Nieprawidłowy wyraz płci.
- Anomalie barwy i kształtu oczu (oczy porcelanowe, o dzikim wyrazie, różnobarwne) .
- Entropion, ektropion.
- Przodozgryz lub tyłozgryz.
- Brak jakichkolwiek zębów poza wymienionymi wcześniej.
- Sierść zbyt krótka.
- Brak podszerstka.
- Ogon zniekształcony.
Brak ogona.
- Jednomaścistość.
- Albinizm.
- Nietypowe rozmieszczenie kolorów .
- Odchylenia wielkości poza przedział tolerancji .
- Stosowanie kosmetyków, ślady po zabiegach kosmetycznych lub chirurgicznych.

Każdy pies o nienormalnej budowie i/lub przejawiający zaburzenia zachowania powinien być zdyskwalifikowany.

N.B. : Samce muszą mieć dwa normalnie wykształcone jądra, w pełni wyczuwalne w mosznie.